

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 26 stycznia 2016 r.

Pozycja 68

POSTANOWIENIE z dnia 11 września 2015 r. Sygn. akt Ts 328/14

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Małgorzata Pyziak-Szafnicka,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej A.S. w sprawie zgodności:

- 1) art. 60 ust. 3 ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa (Dz. U. z 2013 r. poz. 1150), rozumianego w ten sposób, że decyzję o przekazaniu komisji dyscyplinarnej I instancji wniosku o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego może podjąć także wiceprezes Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa, z art. 7 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) art. 60 ust. 4 pkt 1 ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa (Dz. U. z 2013 r. poz. 1150), rozumianego w ten sposób, że rzecznik dyscyplinarny może w postępowaniu wyjaśniającym przesłuchiwać świadków, z art. 2, art. 7 oraz art. 45 ust. 1 Konstytucji;
- 3) art. 60 ust. 4 ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa (Dz. U. z 2013 r. poz. 1150) w zakresie, w jakim dopuszcza przesłuchanie w postępowaniu wyjaśniającym w charakterze świadka Prezesa Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa, oraz art. 66 zdanie pierwsze ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa (Dz. U. z 2013 r., poz. 1150) w zw. z art. 177 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555, ze zm.) w zakresie, w jakim dopuszczają przesłuchanie w pozasądowym postępowaniu dyscyplinarnym w charakterze świadka Prezesa Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa, z art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r., zmienionej następnie Protokołami nr 3, 5 i 8 oraz uzupełnionej Protokołem nr 2 (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284, ze zm.);
- 4) art. 61 ust. 6 ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa (Dz. U. z 2013 r. poz. 1150) z art. 2, art. 32 oraz art. 45 ust. 1 Konstytucji, a także z art. 11 ust. 1 Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka uchwalonej przez Zgromadzenie Ogólne Organizacji Narodów Zjednoczonych rezolucją 217/III A w dniu 10 grudnia 1948 r., jak również art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r., zmienionej następnie Protokołami nr 3, 5 i 8 oraz uzupełnionej Protokołem nr 2 (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284, ze zm.) oraz art. 14 ust. 1 Międzynarodowego

- Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych, otwartego do podpisu w Nowym Jorku dnia 19 grudnia 1966 r. (Dz. U. z 1977 r. Nr 38, poz. 167);
- 5) art. 9 § 1 zdanie drugie w zw. z art. 391 § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 101, ze zm.) oraz w zw. z art. 64 ust. 2 zdanie drugie ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa (Dz. U. z 2013 r. poz. 1150) w zakresie, w jakim uniemożliwiają obwinionemu wykonanie fotokopii znajdujących się w sądzie akt sprawy przekazanych przez Odwoławczą Komisję Dyscyplinarną, z art. 42 ust. 2 zdanie pierwsze oraz art. 45 ust. 1 Konstytucji;
- 6) art. 61 ust. 2 w zw. z art. 61 ust. 6 zdanie pierwsze ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa (Dz. U. z 2013 r. poz. 1150) z art. 42 ust. 2 w zw. z art. 31 ust. 3 oraz art. 32 ust. 1 Konstytucji;
- 7) art. 61 ust. 6 ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa (Dz. U. z 2013 r. poz. 1150) z art. 42 ust. 2 w zw. z art. 31 ust. 3 oraz art. 32 ust. 1 Konstytucji;
- 8) art. 64 ust. 2 ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa (Dz. U. z 2013 r. poz. 1150) w zakresie, w jakim wskazuje, że do rozpoznania odwołań od orzeczeń komisji dyscyplinarnej II instancji stosuje się przepisy ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 101, ze zm.) o apelacji, z art. 32 ust. 1, art. 42 ust. 2 oraz art. 45 ust. 1 Konstytucji, a także z art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r., zmienionej następnie Protokołami nr 3, 5 i 8 oraz uzupełnionej Protokołem nr 2 (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284, ze zm.);
- 9) art. 64 ust. 2 zdanie drugie ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa (Dz. U. z 2013 r. poz. 1150) w zakresie, w jakim wskazuje, że właściwy do rozpoznania odwołań od orzeczeń komisji dyscyplinarnej II instancji jest sąd pracy i ubezpieczeń społecznych, z art. 45 ust. 1 Konstytucji;
- 10) art. 394 § 1 pkt 1 w zw. z art. 391 § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 101, ze zm.) oraz w zw. z art. 64 ust. 2 zdanie drugie ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa (Dz. U. z 2013 r. poz. 1150), rozumianych w ten sposób, że obwiniony nie ma prawa wnieść zażalenia na postanowienie w przedmiocie przekazania sprawy sądowi właściwemu miejscowo, z art. 45 ust. 1 Konstytucji oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r., zmienionej następnie Protokołami nr 3, 5 i 8 oraz uzupełnionej Protokołem nr 2 (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284, ze zm.);
- 11) art. 64 ust. 2 ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa (Dz. U. z 2013 r. poz. 1150), rozumianego w ten sposób, że sądowe postępowanie dyscyplinarne radców Prokuraturii jest jednoinstancyjne, z art. 176 ust. 1 oraz art. 177 Konstytucji;
- 12) art. 57 ust. 2 ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa (Dz. U. z 2013 r. poz. 1150), rozumianego w ten sposób,

- że nie ulega przedawnieniu karalność przewinienia dyscyplinarnego radcy Prokuraturii, z art. 2, art. 31 ust. 3 oraz art. 32 ust. 1 Konstytucji;
- 13) art. 65 ust. 3 zdanie pierwsze i art. 65 ust. 4 ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa (Dz. U. z 2013 r. poz. 1150) z art. 2, art. 30, art. 32, art. 42 ust. 1 w zw. z art. 31 ust. 3 oraz art. 65 ust. 1 w zw. z art. 31 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, a także z art. 8 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r., zmienionej następnie Protokołami nr 3, 5 i 8 oraz uzupełnionej Protokołem nr 2 (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284, ze zm.);
- 14) art. 55 ust. 1 ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa (Dz. U. z 2013 r. poz. 1150), rozumianego w ten sposób, że jest podstawą przypisania jednemu czynowi radcy Prokuraturii odpowiedzialności za kilka przewinień dyscyplinarnych, z art. 2 oraz art. 42 ust. 1 Konstytucji;
- 15) art. 55 ust. 1 ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa (Dz. U. z 2013 r. poz. 1150) w zakresie, w jakim stanowi podstawę odpowiedzialności dyscyplinarnej radcy Prokuraturii za naruszenie założeń ustawodawcy, z art. 42 ust. 1 Konstytucji;
- 16) art. 38 ust. 2 ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa (Dz. U. z 2013 r. poz. 1150) z art. 2, art. 30 oraz art. 65 ust. 1 w zw. z art. 31 Konstytucji;
- 17) art. 4 pkt 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne (Dz. U. z 2006 r. Nr 216, poz. 1584, ze zm.) z art. 2, art. 30 oraz art. 65 ust. 1 w zw. z art. 31 Konstytucji;
- 18) art. 50 § 3 w zw. z art. 391 § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 101, ze zm.) oraz w zw. z art. 64 ust. 2 zdanie drugie ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa (Dz. U. z 2013 r. poz. 1150), rozumianych w ten sposób, że sędzia objęty wnioskiem o wyłączenie może rozpoznawać sprawę dyscyplinarną mimo nierozstrzygnięcia sprawy o jego wyłączenie, z art. 45 ust. 1 Konstytucji;
- 19) „normy prawnej pozwalającej sądowi powszechnemu i komisjom dyscyplinarnym orzekającym w postępowaniu dyscyplinarnym nie stosować orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego” z art. 190 ust. 1 Konstytucji,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

UZASADNIENIE

1. W skardze konstytucyjnej z 22 listopada 2014 r. A.S. (dalej: skarżący) zakwestionował zgodność z Konstytucją i aktami prawa międzynarodowego licznych przepisów ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa (Dz. U. z 2013 r. poz. 1150; dalej: u.p.g.s.p.), niektórych przepisów ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 101, ze zm.; dalej: k.p.c.) w związku z przepisami u.p.g.s.p., a także wybranego przepisu ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555, ze zm.; dalej: k.p.k.) w zw.

z przepisami u.p.g.s.p., jak również jednego przepisu ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne (Dz. U. z 2006 r. Nr 216, poz. 1584, ze zm.; dalej: ustawa antykorupcyjna).

Zakwestionowane przepisy zostały podzielone na cztery grupy, a w ramach danej grupy przedmioty zaskarżenia przedstawiono w kolejności wynikającej z systematyki danego aktu prawnego.

W pierwszej grupie zarzutów dotyczących wyłącznie przepisów u.p.g.s.p. skarżący zakwestionował zgodność: (a) art. 38 ust. 2 u.p.g.s.p. z art. 2, art. 30 oraz art. 65 ust. 1 w zw. z art. 31 Konstytucji; (b) art. 55 ust. 1 u.p.g.s.p., rozumianego w ten sposób, że jest podstawą przypisania jednemu czynowi radcy Prokuraturii odpowiedzialności za kilka przewinień dyscyplinarnych z art. 2 oraz art. 42 ust. 1 Konstytucji; (c) art. 55 ust. 1 u.p.g.s.p. w zakresie, w jakim stanowi podstawę odpowiedzialności dyscyplinarnej radcy Prokuraturii za naruszenie założeń ustawodawcy, z art. 42 ust. 1 Konstytucji; (d) art. 57 ust. 2 u.p.g.s.p., rozumianego w ten sposób, że nie ulega przedawnieniu karalność przewinienia dyscyplinarnego radcy Prokuraturii, z art. 2, art. 31 ust. 3 oraz art. 32 ust. 1 Konstytucji; (e) art. 60 ust. 3 u.p.g.s.p., rozumianego w ten sposób, że decyzję o przekazaniu komisji dyscyplinarnej I instancji wniosku o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego może podjąć także wiceprezes Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa, z art. 7 Konstytucji; (f) art. 60 ust. 4 pkt 1 u.p.g.s.p. rozumianego w ten sposób, że rzecznik dyscyplinarny może w postępowaniu wyjaśniającym przesłuchiwać świadków, z art. 2, art. 7 oraz art. 45 ust. 1 Konstytucji; (g) art. 61 ust. 2 w zw. z art. 61 ust. 6 zdanie pierwsze u.p.g.s.p. z art. 42 ust. 2 w zw. z art. 31 ust. 3 oraz art. 32 ust. 1 Konstytucji; (h) art. 61 ust. 6 u.p.g.s.p. z art. 2, art. 32 oraz art. 45 ust. 1 Konstytucji, a także z art. 11 ust. 1 Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka uchwalonej przez Zgromadzenie Ogólne Organizacji Narodów Zjednoczonych rezolucją 217/III A w dniu 10 grudnia 1948 r. (dalej: Deklaracja), jak również art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r., zmienionej następnie Protokołami nr 3, 5 i 8 oraz uzupełnionej Protokołem nr 2 (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284, ze zm.; dalej: Konwencja) oraz art. 14 ust. 1 Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych, otwartego do podpisu w Nowym Jorku dnia 19 grudnia 1966 r. (Dz. U. z 1977 r. Nr 38, poz. 167; dalej: MPPOiP); (i) art. 61 ust. 6 u.p.g.s.p. z art. 42 ust. 2 w zw. z art. 31 ust. 3 oraz art. 32 ust. 1 Konstytucji; (j) art. 64 ust. 2 u.p.g.s.p. w zakresie, w jakim wskazuje, że do rozpoznania odwołań od orzeczeń komisji dyscyplinarnej II instancji stosuje się przepisy k.p.c. o apelacji, z art. 32 ust. 1, art. 42 ust. 2 oraz art. 45 ust. 1 Konstytucji, a także art. 6 ust. 1 Konwencji; (k) art. 64 ust. 2 zdanie drugie u.p.g.s.p. w zakresie, w jakim wskazuje, że właściwy do rozpoznania odwołań od orzeczeń komisji dyscyplinarnej II instancji jest sąd pracy i ubezpieczeń społecznych, z art. 45 ust. 1 Konstytucji; (l) art. 64 ust. 2 u.p.g.s.p., rozumianego w ten sposób, że sądowe postępowanie dyscyplinarne radców Prokuraturii jest jednoinstancyjne, z art. 176 ust. 1 oraz art. 177 Konstytucji; (ł) art. 65 ust. 3 zdanie pierwsze i art. 65 ust. 4 u.p.g.s.p. z art. 2, art. 30, art. 32, art. 42 ust. 1 w zw. z art. 31 ust. 3 oraz art. 65 ust. 1 w zw. z art. 31 ust. 3 Konstytucji, a także z art. 8 Konwencji.

Druga grupa zarzutów obejmuje przepisy u.p.g.s.p. w zw. z przepisami k.p.c.: (a) art. 9 § 1 zdanie drugie w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. oraz w zw. z art. 64 ust. 2 u.p.g.s.p. w zakresie, w jakim uniemożliwiają obwinionemu wykonanie fotokopii znajdujących się w sądzie akt sprawy przekazanych przez Odwoławczą Komisję Dyscyplinarną z art. 42 ust. 2 zdanie pierwsze oraz art. 45 ust. 1 Konstytucji; (b) art. 394 § 1 pkt 1 w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. oraz w zw. z art. 64 ust. 2 zdanie drugie u.p.g.s.p. rozumiane w ten sposób, że obwiniony nie ma prawa wnieść zażalenia na postanowienie w przedmiocie przekazania sprawy sądowi właściwemu miejscowo z art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz art. 6 ust. 1 Konwencji; (c) art. 50 § 3 w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. oraz w zw. z art. 64 ust. 2 zdanie drugie

u.p.g.s.p. rozumiane w ten sposób, że sędzia objęty wnioskiem o wyłączenie może rozpoznawać sprawę dyscyplinarną mimo nierozstrzygnięcia sprawy o jego wyłączenie, z art. 45 ust. 1 Konstytucji.

W trzeciej grupie zarzutów skarżący zakwestionował zgodność art. 60 ust. 4 u.p.g.s.p. w zakresie, w jakim dopuszcza przesłuchanie w postępowaniu wyjaśniającym w charakterze świadka Prezesa Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa, oraz art. 66 zdanie pierwsze u.p.g.s.p. w zw. z art. 177 § 1 k.p.k. w zakresie, w jakim dopuszczają przesłuchanie w pozasądowym postępowaniu dyscyplinarnym w charakterze świadka Prezesa Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa z art. 45 ust. 1 Konstytucji oraz art. 6 ust. 1 Konwencji.

W opinii skarżącego niezgodny z Konstytucją jest także art. 4 pkt 2 ustawy antykorupcyjnej, który narusza art. 2, art. 30 oraz art. 65 ust. 1 w zw. z art. 31 Konstytucji.

Ostatni zarzut dotyczy niezgodności „normy prawnej pozwalającej sądowi powszechnemu i komisjom dyscyplinarnym orzekającym w postępowaniu dyscyplinarnym nie stosować orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego” z art. 190 Konstytucji.

2. Skarga konstytucyjna została wniesiona w związku z następującym stanem faktycznym.

Skarżący był starszym radcą Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa (dalej: Prokuratoria). Orzeczeniem z czerwca 2013 r. Komisja Dyscyplinarna Prokuraturii uznała skarżącego za winnego tego, że przez świadczenie w okresie od 1 września 2010 r. do 26 marca 2012 r. pomocy prawnej na rzecz dwóch spółek prywatnych dopuścił się oczywistej obrazy przepisów prawa, a mianowicie art. 38 ust. 2 u.p.g.s.p. oraz art. 4 pkt 2 ustawy antykorupcyjnej, jak również naruszył ślubowanie, które złożył przed wręczeniem aktu mianowania na starszego radcę Prokuraturii, a z którego wynika m.in. obowiązek stania na straży prawa oraz strzeżenia praw i interesów Skarbu Państwa (oczywista obraza art. 34 u.p.g.s.p.). Komisja Dyscyplinarna Prokuraturii stwierdziła, że skarżący popełnił zarzucane mu przewinienie służbowe i przyjęła, że popełnił je umyślnie, oraz wymierzyła skarżącemu karę wydalenia z pracy w Prokuraturii.

Odwołanie wniósł obrońca skarżącego. Orzeczeniem z sierpnia 2013 r. Odwoławcza Komisja Dyscyplinarna Prokuraturii na podstawie art. 437 § 1 k.p.k. w zw. z art. 66 u.p.g.s.p. zmieniła zaskarżone orzeczenie w ten sposób, że uznała, iż przez świadczenie w okresie od 1 września 2010 r. do 26 marca 2012 r. pomocy prawnej na rzecz jednej spółki prywatnej, a w okresie od 1 września 2010 r. do 21 marca 2012 r. na rzecz drugiej spółki prywatnej, skarżący dopuścił się zarzucanych mu czynów dyscyplinarnych. W pozostałym zakresie zakwestionowane orzeczenie komisji dyscyplinarnej I instancji zostało utrzymane w mocy. Ponadto, na podstawie art. 58 ust. 5 u.p.g.s.p., Odwoławcza Komisja Dyscyplinarna Prokuraturii utrzymała w mocy zawieszenie skarżącego w czynnościach służbowych, dokonane uprzednio oświadczeniem Prezesa Prokuraturii.

Odwołania od orzeczenia komisji dyscyplinarnej II instancji wnieśli do sądu powszechnego skarżący oraz jego pełnomocnik. Sąd Apelacyjny w W. wyrokiem z czerwca 2014 r. oddalił odwołania.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Skarga konstytucyjna jest szczególnym środkiem ochrony konstytucyjnych wolności i praw. Jak stanowi art. 79 ust. 1 Konstytucji, inicjuje ona procedurę, której celem jest zbadanie zgodności z Konstytucją przepisów będących podstawą ostatecznego orzeczenia o prawach skarżącego.

2. Skarżący przedmiotem zaskarżenia uczynił następujące przepisy u.p.g.s.p., zakwestionowane jako samodzielne normy prawne.

Zgodnie z art. 38 ust. 2 u.p.g.s.p. radca nie może podejmować zajęcia lub sposobu zarobkowania, które pozostawałyby w sprzeczności z jego czynnościami służbowymi albo wzbudzałyby podejrzenie o stronniczość lub interesowność. W myśl art. 55 ust. 1 u.p.g.s.p. radca ponosi odpowiedzialność dyscyplinarną za przewinienia służbowe, w tym za oczywistą obrazę przepisów prawa i za uchybienia godności zawodu.

Natomiast art. 57 ust. 2 u.p.g.s.p. przewiduje, że postępowanie dyscyplinarne nie może być wszczęte po upływie miesiąca od dnia uzyskania wiadomości o popełnieniu czynu uzasadniającego odpowiedzialność dyscyplinarną ani po upływie roku od dnia popełnienia takiego czynu. Jeżeli z powodu nieobecności w pracy radca nie ma możliwości złożenia wyjaśnień, bieg miesięcznego terminu nie rozpoczyna się, a rozpoczęty ulega zawieszeniu do dnia stawienia się radcy do pracy. Jeżeli jednak czyn zawiera znamiona przestępstwa, przedawnienie dyscyplinarne nie następuje wcześniej niż przedawnienie karne.

Z kolei art. 60 ust. 3 u.p.g.s.p. stanowi, że decyzję o przekazaniu komisji dyscyplinarnej I instancji wniosku o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego podejmuje Prezes Prokuraturii Generalnej na podstawie wniosku rzecznika dyscyplinarnego.

Stosownie do art. 60 ust. 4 u.p.g.s.p. „do zadań rzecznika dyscyplinarnego należy w szczególności: prowadzenie postępowania wyjaśniającego (pkt 1), składanie wniosków o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego, jeżeli wyniki postępowania wyjaśniającego to uzasadniają (pkt 2); udział w rozprawach przed komisjami dyscyplinarnymi w charakterze strony (pkt 3); wnoszenie odwołań od orzeczeń komisji dyscyplinarnej I instancji (pkt 4); udział w postępowaniu odwoławczym (pkt 5)”.

Zgodnie z art. 61 ust. 2 u.p.g.s.p. obwiniony ma prawo korzystania z pomocy wybranego przez siebie obrońcy, z zastrzeżeniem przepisów o ochronie tajemnic ustawowo chronionych.

W myśl art. 61 ust. 6 u.p.g.s.p. rozprawa jest jawna dla radców. W uzasadnionych przypadkach skład orzekający może wyłączyć jawność rozprawy; jednakże ogłoszenie orzeczenia jest jawne.

Natomiast art. 64 ust. 2 u.p.g.s.p. przewiduje, że od orzeczeń komisji dyscyplinarnej II instancji stronom służy odwołanie do właściwego ze względu na miejsce zamieszkania obwinionego sądu apelacyjnego – sądu pracy i ubezpieczeń społecznych. Do rozpoznania odwołania stosuje się przepisy Kodeksu postępowania cywilnego o apelacji. Od orzeczenia sądu apelacyjnego kasacja nie przysługuje.

Zakwestionowany art. 65 ust. 3 zdanie pierwsze u.p.g.s.p. stanowi, że karę dyscyplinarną, z wyjątkiem kary wydalenia z pracy w Prokuraturii Generalnej, uważa się za niebyłą i wzmiankę o niej wykreśla się z akt komisji dyscyplinarnej i akt osobowych radcy po upływie dwóch lat od uprawomocnienia się orzeczenia.

Stosownie do art. 65 ust. 4 u.p.g.s.p. po upływie pięciu lat od uprawomocnienia się orzeczenia komisji dyscyplinarnej ukarany może wystąpić o uznanie za niebyłą kary wydalenia z pracy w Prokuraturii Generalnej.

Zgodnie z art. 66 zdanie pierwsze u.p.g.s.p. w brzmieniu obowiązującym do 1 lipca 2015 r. w postępowaniu przed komisjami dyscyplinarnymi I i II instancji w sprawach nieuregulowanych w rozdziale 6 ustawy stosuje się odpowiednio przepisy k.p.k. dotyczące postępowania uproszczonego.

Ponadto skarżący zakwestionował jako normy związkowe przepisy k.p.c. W myśl art. 9 § 1 zdanie drugie k.p.c. strony i uczestnicy postępowania mają prawo przeglądać akta sprawy i otrzymywać odpisy, kopie lub wyciągi z tych akt. Natomiast art. 50 § 3 k.p.c. przewiduje, że aż do rozstrzygnięcia sprawy o wyłączenie sędziego może spełniać tylko czynności niecierpiące zwłoki. Z kolei art. 391 § 1 k.p.c. stanowi, iż jeżeli nie ma

szczególnych przepisów o postępowaniu przed sądem drugiej instancji, do postępowania tego stosuje się odpowiednio przepisy o postępowaniu przed sądem pierwszej instancji; przepisy art. 194-196 i 198 nie mają zastosowania. Stosownie do art. 394 § 1 pkt 1 k.p.c., zażalenie do sądu drugiej instancji przysługuje na postanowienia sądu pierwszej instancji kończące postępowanie w sprawie, a ponadto na postanowienia sądu pierwszej instancji i zarządzenia przewodniczącego, których przedmiotem jest zwrot pozwu, odmowa odrzucenia pozwu, przekazanie sprawy sądowi równorzędnemu lub niższemu albo podjęcie postępowania w innym trybie.

Skarżący przedmiotem zaskarżenia uczynił również jako normę związkową art. 177 § 1 k.p.k., zgodnie z którym każda osoba wezwana w charakterze świadka ma obowiązek stawić się i złożyć zeznania.

Ostatnim zakwestionowanym w skardze konstytucyjnej przepisem, powołanym samodzielnie, jest art. 4 pkt 2 ustawy antykorupcyjnej, w myśl którego „osoby wymienione w art. 1 i 2 [w tym Prezes i wiceprezesi oraz starsi radcy i radcy Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa], w okresie zajmowania stanowisk lub pełnienia funkcji, o których mowa w tych przepisach, nie mogą być zatrudnione lub wykonywać innych zajęć w spółkach prawa handlowego, które mogłyby wywołać podejrzenie o ich stronniczość lub interesowność”.

3. W pierwszej kolejności Trybunał Konstytucyjny zbadał, czy orzeczenie wskazane przez skarżącego jako ostateczne w rozumieniu art. 47 ustawy z dnia 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. Nr 102, poz. 643, ze zm.; dalej: ustawa o TK) – wyrok Sądu Apelacyjnego w W. z czerwca 2014 r. – zostało wydane na podstawie zakwestionowanych przepisów.

Niewątpliwie wskazane orzeczenie nie zapadło w oparciu o art. 60 ust. 3 u.p.g.s.p., który dotyczy podejmowanej przez Prezesa Prokuraturii Generalnej na podstawie wniosku rzecznika dyscyplinarnego decyzji o przekazaniu komisji dyscyplinarnej I instancji wniosku o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego. Zarzut naruszenia art. 60 ust. 3 u.p.g.s.p. nie został sformułowany ani w odwołaniach skarżącego i jego pełnomocnika do sądu powszechnego (s. 18 i 19 uzasadnienia wyroku Sądu Apelacyjnego w W.), ani nawet w odwołaniu obrońcy skarżącego do komisji dyscyplinarnej II instancji (s. 3 uzasadnienia orzeczenia Odwoławczej Komisji Dyscyplinarnej Prokuraturii). Niezależnie od powyższego powołany wzorzec kontroli (art. 7 Konstytucji) jest niedopuszczalny w skardze konstytucyjnej, o czym mowa szerzej w pkt 4 uzasadnienia niniejszego postanowienia Trybunału.

Podobnie w odniesieniu do art. 60 ust. 4 u.p.g.s.p., zawierającego otwarty katalog zadań rzecznika dyscyplinarnego, Trybunał stwierdza, że skarżący ani jego obrońca (w postępowaniu dyscyplinarnym przed komisjami dyscyplinarnymi) czy pełnomocnik (w postępowaniu przed sądem powszechnym) nie powoływali się na naruszenie wskazanego przepisu przez rzecznika dyscyplinarnego (s. 18 i 19 uzasadnienia wyroku Sądu Apelacyjnego w W. oraz s. 3 uzasadnienia orzeczenia Odwoławczej Komisji Dyscyplinarnej Prokuraturii). Niezależnie od powyższego część powołanych wzorców kontroli (art. 7 Konstytucji i art. 6 Konwencji) jest niedopuszczalna w skardze konstytucyjnej, o czym mowa szerzej w pkt 4 uzasadnienia niniejszego postanowienia Trybunału. Pozostałe wzorce kontroli (art. 2 oraz art. 45 ust. 1 Konstytucji), Trybunał ocenił w dalszej części uzasadnienia.

Również przepis art. 65 ust. 3 zdanie pierwsze u.p.g.s.p. (który stanowi, że karę dyscyplinarną, z wyjątkiem kary wydalenia z pracy w Prokuraturii Generalnej, uważa się za niebyłą i wzmiankę o niej wykreśla się z akt komisji dyscyplinarnej i akt osobowych radcy po upływie dwóch lat od uprawomocnienia się orzeczenia) oraz art. 65 ust. 4 u.p.g.s.p. (przewidujący, że po upływie pięciu lat od uprawomocnienia się orzeczenia komisji dyscyplinarnej ukarany może wystąpić o uznanie za niebyłą kary wydalenia z pracy

w Prokuraturii Generalnej) nie były podstawą orzekania w sprawie skarżącego. Postępowanie dotyczyło bowiem odpowiedzialności dyscyplinarnej, nie zaś uznania kary za niebyłą. W związku z orzeczeniem wobec skarżącego kary wydalenia z pracy, zastosowanie art. 65 ust. 3 zdanie pierwsze u.p.g.s.p. jest wyłączone, co wynika wprost z jego treści. Natomiast art. 65 ust. 4 u.p.g.s.p. będzie mógł mieć zastosowanie po pięciu latach od ogłoszenia wyroku Sądu Apelacyjnego w W., a więc dopiero w 2019 r.

Niewątpliwie wyrok Sądu Apelacyjnego w W. wskazany przez skarżącego jako ostateczne orzeczenie w jego sprawie nie dotyczy materii uregulowanej w art. 9 k.p.c., a więc dostępu do akt oraz otrzymywania z nich odpisów, kopii lub wyciągów. Powyższe rozstrzygnięcie nie odnosi się do kwestii wyłączenia sędziego, zatem nie zostało ono wydane również w oparciu o art. 50 § 3 k.p.c., który przewiduje, że aż do rozstrzygnięcia sprawy o wyłączenie sędziego może spełniać tylko czynności niecierpiące zwłoki.

Podstawą wyroku Sądu Apelacyjnego w W. nie był także art. 394 § 1 pkt 1 k.p.c. W myśl tego przepisu zażalenie do sądu drugiej instancji przysługuje na postanowienia sądu pierwszej instancji kończące postępowanie w sprawie, a ponadto na postanowienia sądu pierwszej instancji i zarządzenia przewodniczącego, których przedmiotem jest zwrot pozwu, odmowa odrzucenia pozwu, przekazanie sprawy sądowi równorzędnemu lub niższemu albo podjęcie postępowania w innym trybie.

Wobec niespełnienia przesłanki formalnej wynikającej z art. 47 ust. 1 pkt 1 ustawy o TK, polegającej na konieczności uzyskania ostatecznego orzeczenia wydanego na podstawie zaskarżonego przepisu, Trybunał odmówił nadania dalszego biegu niniejszej skardze konstytucyjnej w zakresie dotyczącym art. 60 ust. 3, art. 60 ust. 4, art. 65 ust. 3 zdanie pierwsze i art. 65 ust. 4 u.p.g.s.p. oraz art. 9, art. 50 § 3 i art. 394 § 1 pkt 1 k.p.c.

Powołany jako przepis związkowy art. 391 § 1 k.p.c. (w zw. z art. 9 k.p.c.; art. 50 § 3 k.p.c. oraz art. 394 § 1 pkt 1 k.p.c.) samodzielnie nie może stanowić przedmiotu kontroli, gdyż jest to przepis odsyłający, który nakazuje stosować do tego postępowania, jeżeli nie ma szczególnych przepisów o postępowaniu przed sądem drugiej instancji, odpowiednio przepisy o postępowaniu przed sądem pierwszej instancji. Konsekwencją odmowy nadania dalszego biegu rozpatrywanej skardze konstytucyjnej w zakresie dotyczącym art. 9, art. 50 § 3 i art. 394 § 1 pkt 1 k.p.c. jest zatem odmowa nadania dalszego biegu również w odniesieniu do zarzutów postawionych względem art. 391 § 1 k.p.c.

4. Trybunał Konstytucyjny przypomina, że z art. 79 ust. 1 Konstytucji wynika, iż skarga konstytucyjna przysługuje tylko w wypadku, gdy zostały naruszone wolności lub prawa określone w Konstytucji. W związku z tym, wskazane przez skarżącego art. 11 ust. 1 Deklaracji, art. 6 ust. 1 i art. 8 Konwencji oraz art. 14 ust. 1 MPPOiP nie mogą stanowić wzorców kontroli przepisów zakwestionowanych w niniejszej sprawie (por. np. wyroki TK z: 8 czerwca 1999 r., SK 12/98, OTK ZU nr 5/1999, poz. 96; 10 lipca 2000 r., SK 21/99, OTK ZU nr 5/2000, poz. 144; 7 maja 2002 r., SK 20/00, OTK ZU nr 3/A/2002, poz. 29 oraz 15 kwietnia 2009 r., SK 28/08, OTK ZU nr 4/A/2009, poz. 48, a także postanowienie TK z 28 stycznia 2010 r., Ts 320/08, OTK ZU nr 2/B/2010, poz. 106). Artykuł 79 ust. 1 ustawy zasadniczej nie przewiduje możliwości kwestionowania w trybie skargi konstytucyjnej zgodności przepisów aktów normatywnych z umowami międzynarodowymi, jakimi są Konwencja oraz MPPOiP. Natomiast Deklaracja nie jest umową międzynarodową, ale rezolucją Zgromadzenia Ogólnego Organizacji Narodów Zjednoczonych. Na podstawie art. 39 ust. 1 pkt 1 *in fine* oraz art. 36 ust. 3 w zw. z art. 49 ustawy o TK należało zatem, ze względu na niedopuszczalność orzekania, odmówić nadania dalszego biegu niniejszej skardze w zakresie badania zgodności: art. 61 ust. 6 u.p.g.s.p. z art. 11 ust. 1 Deklaracji, art. 6 ust. 1 Konwencji oraz art. 14 ust. 1 MPPOiP; art. 64 ust. 2 u.p.g.s.p. z art. 6 ust. 1 Konwencji; art. 65 ust. 3 zdanie pierwsze i art. 65 ust. 4 u.p.g.s.p. z art. 8 Konwencji; art. 394 § 1 pkt 1

w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. oraz w zw. z art. 64 ust. 2 zdanie drugie u.p.g.s.p. z art. 6 ust. 1 Konwencji; art. 60 ust. 4 u.p.g.s.p. oraz art. 66 zdanie pierwsze u.p.g.s.p. w zw. z art. 177 § 1 k.p.k. z art. 6 ust. 1 Konwencji.

Niedopuszczalnym wzorcem kontroli w postępowaniu wywołanym wniesieniem skargi konstytucyjnej są także przepisy art. 7, art. 177 i art. 190 Konstytucji. Zasada legalizmu wyrażona w art. 7 Konstytucji gwarantuje określony standard kreowania przez ustawodawcę wolności i praw, działania organów władzy publicznej oraz ogólny standard korzystania z nich przez podmioty, nie statuuje żadnej konkretnej wolności czy prawa (por. wyrok TK z 13 stycznia 2004 r., SK 10/03, OTK ZU nr 1/A/2004, poz. 2). Istotą regulacji art. 7 Konstytucji jest nakaz działania organów władzy publicznej w granicach wyznaczonych przez prawo, w którym powinna być zawarta zarówno podstawa działania, jak też określone granice ich działania. W świetle powyższego art. 7 Konstytucji nie może wzorcem kontroli konstytucyjnej w niniejszej sprawie (postanowienie TK z 19 kwietnia 2006 r., SK 12/05, OTK ZU nr 4/A/2006, poz. 50).

Również art. 177 Konstytucji nie stanowi źródła praw ani wolności jednostki, a tylko takie przepisy ustawy zasadniczej mogą być wzorcami kontroli w postępowaniu zainicjowanym wniesieniem skargi konstytucyjnej (art. 79 ust. 1 Konstytucji oraz art. 47 ust. 1 pkt 2 ustawy o TK). Przepis art. 177 Konstytucji ma charakter ustrojowy i stanowi, że sądy powszechne sprawują wymiar sprawiedliwości we wszystkich sprawach, z wyjątkiem spraw ustawowo zastrzeżonych dla właściwości innych sądów.

Na podstawie art. 39 ust. 1 pkt 1 *in fine* oraz art. 36 ust. 3 w zw. z art. 49 ustawy o TK należało zatem, ze względu na niedopuszczalność orzekania, odmówić nadania dalszego biegu niniejszej skardze w zakresie badania zgodności art. 60 ust. 3 u.p.g.s.p. rozumianego w ten sposób, że decyzję o przekazaniu komisji dyscyplinarnej I instancji wniosku o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego może podjąć także wiceprezes Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa z art. 7 Konstytucji, oraz art. 60 ust. 4 pkt 1 u.p.g.s.p., rozumianego w ten sposób, że rzecznik dyscyplinarny może w postępowaniu wyjaśniającym przesłuchiwać świadków, z art. 7 Konstytucji, a także art. 64 ust. 2 u.p.g.s.p., rozumianego w ten sposób, że sądowe postępowanie dyscyplinarne radców Prokuraturii jest jednoinstancyjne, z art. 177 Konstytucji.

Podobnie jak art. 7 i art. 177 Konstytucji, również art. 190 ust. 1 Konstytucji ma charakter ustrojowy, ponieważ przewiduje, że orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego mają moc powszechnie obowiązującą i są ostateczne. Z tego przepisu nie wynikają żadne prawa ani wolności jednostki. Sformułowany w skardze konstytucyjnej zarzut, jakoby „norma prawna pozwalająca sądowi powszechnemu i komisjom dyscyplinarnym orzekającym w postępowaniu dyscyplinarnym nie stosować orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego” była sprzeczna art. 190 ust. 1 Konstytucji jest zatem niedopuszczalny, ponieważ powołany przepis Konstytucji nie może stanowić wzorca kontroli w skardze konstytucyjnej. Niezależnie od powyższego Trybunał stwierdza, że skarżący reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika nie określił w żaden sposób ustawy lub innego aktu normatywnego, z którego miałyby wynikać kwestionowana norma prawna i na podstawie którego sąd orzekł ostatecznie o wolnościach lub prawach albo obowiązkach określonych w Konstytucji oraz w stosunku do którego skarżący domaga się stwierdzenia niezgodności z Konstytucją. Ponadto wskazany zarzut nie zawiera uzasadnienia. W tym zakresie analizowana skarga konstytucyjna nie spełnia wymagań określonych w art. 47 ust. 1 pkt 1 i 3 ustawy o TK.

5. Odnosząc się do pozostałych zarzutów dotyczących przepisów u.p.g.s.p., przepisu k.p.k. oraz przepisu ustawy antykorupcyjnej, Trybunał stwierdził, co następuje.

5.1. Zarzut niezgodności art. 38 ust. 2 u.p.g.s.p. z art. 2, art. 30 oraz art. 65 ust. 1 w zw. z art. 31 Konstytucji jest częściowo niedopuszczalny, a częściowo oczywiście bezzasadny.

Zakwestionowany art. 38 ust. 2 u.p.g.s.p. dotyczy zakazu podejmowania przez radcę Prokuraturii zajęcia lub sposobu zarabkowania, które pozostawałyby w sprzeczności z jego czynnościami służbowymi albo wzbudzałyby podejrzenie o stronnictwo lub interesowność.

Przepis art. 2 Konstytucji nie może stanowić samodzielnego wzorca kontroli rozpatrywanej skargi konstytucyjnej w odniesieniu do zakwestionowanego art. 38 ust. 2 u.p.g.s.p. Wynikające z art. 2 Konstytucji zasady demokratycznego państwa prawnego i sprawiedliwości społecznej mogą zostać wyjątkowo przyjęte za samoistny konstytucyjny wzorzec kontroli kwestionowanego przepisu, jednakże tylko gdy „skarżący wskaże wynikające z tych zasad konkretne prawa lub wolności mające postać normatywnych praw podmiotowych. Normatywne prawa podmiotowe muszą precyzyjnie określać zarówno ich adresata, jak i jego sytuację prawną powiązaną z możliwością wyboru sposobu zachowania się” (postanowienia TK z: 6 marca 2001 r., Ts 199/00, OTK ZU nr 4/2001, poz. 107 oraz 23 stycznia 2002 r., Ts 105/00, OTK ZU nr 1/B/2002, poz. 60).

Zarzut naruszenia art. 30 Konstytucji przez art. 38 ust. 2 u.p.g.s.p. jest nieadekwatny, ponieważ zakwestionowany przepis w żaden sposób nie dotyczy godności człowieka, a ogranicza swobodę wykonywania zajęć zarobkowych przez radców Prokuraturii poza ich stosunkiem służbowym.

W myśl art. 65 ust. 1 Konstytucji każdemu zapewnia się wolność wyboru i wykonywania zawodu oraz wyboru miejsca pracy; wyjątki określa ustawa. Zasada proporcjonalności jest natomiast wyrażona w art. 31 ust. 3 Konstytucji. Z kolei art. 31 ust. 1 i 2 Konstytucji dotyczą ochrony prawnej wolności człowieka (art. 31 ust. 1 Konstytucji) oraz obowiązku szanowania wolności i praw innych, a także zakazu zmuszania kogokolwiek do czynienia tego, czego prawo mu nie nakazuje (art. 31 ust. 2 Konstytucji).

Przepisy art. 31 ust. 1 i 2 Konstytucji dotyczące wolności jako swobody decydowania o własnym postępowaniu są nieadekwatnymi wzorcami kontroli art. 38 ust. 2 u.p.g.s.p. ze względu na to, że konstytucyjną podstawą zakwestionowanego przepisu jest art. 65 ust. 1 ustawy zasadniczej, który przewiduje możliwość ustawowego ograniczenia wolności wyboru i wykonywania zawodu.

Zarzut naruszenia art. 65 ust. 1 w zw. z art. 31 ust. 3 Konstytucji przez art. 38 ust. 2 u.p.g.s.p. jest zaś oczywiście bezzasadny.

Regulacja analogiczna do zakwestionowanego przepisu znajduje się np. w ustawie z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej (Dz. U. z 2014 r. poz. 1111, ze zm.), która w art. 80 ust. 1 przewiduje, że członek korpusu służby cywilnej nie może podejmować dodatkowego zatrudnienia bez pisemnej zgody dyrektora generalnego urzędu ani wykonywać czynności lub zajęć sprzecznych z obowiązkami wynikającymi z ustawy lub podważających zaufanie do służby cywilnej. Członkiem korpusu służby cywilnej może być np. radca prawny, który będzie podlegał wskazanemu ograniczeniu.

Jak wynika z wydanych w sprawie skarżącego orzeczeń, rażąco naruszył on zasady obowiązujące radców Prokuraturii: świadczył odpłatnie pomoc prawną spółkom, których interesy były jawnie sprzeczne z interesami Skarbu Państwa, reprezentowanego przez Prokuraturę w sporach z tymi podmiotami prywatnymi. Ponadto, jak zwróciły uwagę komisje dyscyplinarne obu instancji i Sąd Apelacyjny w W., skarżący miał dostęp do pism procesowych i innych opracowań przygotowywanych przez radców Prokuraturii w imieniu Skarbu Państwa we wskazanych wyżej sprawach. Co więcej, skarżący nie wypełniał swoich obowiązków jako radca Prokuraturii, m.in. powołał się na wizytę lekarską, poinformował o braku możliwości stawienia się na rozprawę w sprawie, w której Prokuratura wykonywała zastępstwo za Skarb Państwa, a w tym czasie reprezentował w innym sądzie jedną ze spółek,

którym świadczył odpłatnie pomoc prawną (s. 3 i 4 uzasadnienia orzeczenia Komisji Dyscyplinarnej Prokuraturii z czerwca 2013 r.).

5.2. Zakwestionowany art. 55 ust. 1 u.p.g.s.p., zgodnie z którym radca ponosi odpowiedzialność dyscyplinarną za przewinienia służbowe, w tym za oczywistą obrazę przepisów prawa i za uchybienia godności zawodu, narusza, w przekonaniu skarżącego, art. 2 oraz art. 42 ust. 1 Konstytucji. Trybunał przypomina, że art. 2 Konstytucji nie może stanowić samodzielnego wzorca kontroli rozpatrywanej skargi konstytucyjnej (w tym zakresie pełną aktualność zachowują rozważania Trybunału zawarte w pkt 5.1 uzasadnienia niniejszego postanowienia).

Skarżący upatruje naruszenie art. 42 ust. 1 Konstytucji przez zakwestionowany przepis w tym, że stanowi on podstawę przypisania jednemu czynowi radcy Prokuraturii odpowiedzialności za kilka przewinień dyscyplinarnych oraz w tym, że stanowi podstawę odpowiedzialności dyscyplinarnej radcy Prokuraturii za naruszenie założeń ustawodawcy. Twierdzenie to jest oczywiście bezzasadne.

Trybunał wskazuje, że w orzecznictwie konstytucyjnym, orzecznictwie dyscyplinarnym oraz w doktrynie utrwalony jest pogląd mówiący o braku możliwości stworzenia precyzyjnego katalogu deliktów dyscyplinarnych. W wyroku z 27 lutego 2001 r. (K 22/00, OTK ZU nr 3/A/2001, poz. 48) Trybunał podkreślił, że ustawowa niedookreśloność przewinień dyscyplinarnych wynika z „obiektywnej niemożności stworzenia katalogu zachowań zagrażających należytemu wykonywaniu obowiązków służbowych, czy zachowaniu godności zawodu. Nie jest zatem możliwe proste porównywanie postępowań karnych i dyscyplinarnych w aspekcie unormowań o charakterze gwarancyjnym. (...) Delikt dyscyplinarny oceniany być musi nie tylko w płaszczyźnie normatywnej, ale także zawodowej, etycznej itd.”.

Komisja Dyscyplinarna Prokuraturii stwierdziła w sentencji orzeczenia z czerwca 2013 r., że skarżący, jako starszy radca Prokuraturii, przez świadczenie w okresie od 1 września 2010 r. do 26 marca 2012 r. pomocy prawnej na rzecz dwóch spółek prywatnych dopuścił się oczywistej obrazy art. 38 ust. 2 u.p.g.s.p. oraz art. 4 pkt 2 ustawy antykorupcyjnej, jak również naruszył ślubowanie, które złożył przed wręczeniem aktu mianowania na starszego radcę Prokuraturii i z którego wynika m.in. obowiązek stania na straży prawa oraz strzeżenia praw i interesów Skarbu Państwa (oczywista obraza art. 34 u.p.g.s.p.). Rozstrzygnięcie to co do zasady utrzymała w mocy Odwoławcza Komisja Dyscyplinarna Prokuraturii orzeczeniem z 29 sierpnia 2013 r. (zmieniła jedynie końcowe datyienne świadczenia pomocy prawnej na rzecz dwóch spółek prywatnych). Sąd Apelacyjny wyrokiem z czerwca 2014 r. oddalił odwołania skarżącego i jego pełnomocnika od powyższego rozstrzygnięcia.

W uzasadnieniu orzeczenia z czerwca 2013 r. (s. 9) komisja dyscyplinarna I instancji stwierdziła, że „istotny dla oceny działań Obwinionego jest również charakter i sposób wykonywania czynności procesowych przez radców PGSP. Rolą Prokuraturii (...) jest zapewnienie ochrony prawnej praw i interesów Skarbu Państwa. W »Wizji Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa« stanowiącej załącznik do Regulaminu Organizacyjnego Prokuraturii (...) [podkreślono], że (...) została [ona] ukształtowana jako »zbiorowy adwokat« Skarbu Państwa. Duch koleżeństwa, wzajemna pomoc i wsparcie, a także dzielenie się wiedzą i doświadczeniami mogą w zdecydowany sposób poprawić jakość i skuteczność wykonywania przez Prokuratorię (...) jej ustawowych zadań”. Ten pogląd został jednak poprzedzony obszernymi rozważaniami na temat działalności skarżącego wykonywanej poza stosunkiem pracy w Prokuraturii (s. 5-9 uzasadnienia orzeczenia z czerwca 2013 r.), która naruszała ustawowe ograniczenia nałożone na radców Prokuraturii, dotyczące również skarżącego.

Z tych względów Trybunał uznał zarzut niezgodności art. 55 ust. 1 u.p.g.s.p. z art. 42 ust. 1 Konstytucji za oczywiście bezzasadny.

5.3. Zaskarżony 57 ust. 2 u.p.g.s.p., który dotyczy przedawnienia ścigania przewinienia dyscyplinarnego, jest w opinii skarżącego sprzeczny z art. 2, art. 31 ust. 3 oraz art. 32 ust. 1 Konstytucji.

Sąd Apelacyjny stwierdził, że w sprawie skarżącego komisja dyscyplinarna II instancji dysponowała właściwym materiałem dowodowym, który pozwolił jej dokonać właściwych ustaleń odnośnie do tego, czy postępowanie dyscyplinarne zostało wszczęte w terminie. Zdaniem tego sądu „brak jest jakichkolwiek podstaw prawnych czy doszukiwania się jakichś analogii z innymi ustawami, aby przyjąć, że wymierzenie kary dyscyplinarnej ograniczone jest czasowo” (s. 21 uzasadnienia wyroku z czerwca 2014 r.).

Trybunał przypomina, że zasada demokratycznego państwa prawnego zawarta w art. 2 Konstytucji nie może stanowić samodzielnego wzorca kontroli rozpatrywanej skargi konstytucyjnej (w tym zakresie pełną aktualność zachowują rozważania Trybunału zawarte w pkt 5.1 uzasadnienia niniejszego postanowienia).

Powołana przez skarżącego jako samodzielny wzorzec kontroli zasada proporcjonalności (art. 31 ust. 3 Konstytucji) nie wyraża w sposób pełny odrębnych wolności lub praw, a czyni to jedynie w sposób cząstkowy i uzupełniający, ściśle związany z innymi normami konstytucyjnymi. Przepis ten nie formułuje zatem samoistnego prawa podmiotowego o randze konstytucyjnej i zawsze musi być stosowany wspólnie z innymi normami Konstytucji (tak wyrok TK z 29 kwietnia 2003 r., SK 24/02, OTK ZU nr 4/A/2003, poz. 33; por. postanowienie pełnego składu TK z 23 stycznia 2002 r., Ts 105/00, OTK ZU nr 1/B/2002, poz. 60, które zgodnie z dyspozycją art. 25 ust. 1 pkt 1 lit. e *in fine* ustawy o TK wiąże wszystkie składy orzekające Trybunału).

Natomiast wzorzec kontroli wynikający z art. 32 ust. 1 Konstytucji należy powiązać z konkretnym podmiotowym prawem, wolnością lub obowiązkiem o charakterze konstytucyjnym, w zakresie których została naruszona zasada równości lub niedyskryminacji. Wyrażona w art. 32 ust. 1 Konstytucji zasada równości jest adresowana przede wszystkim do ustawodawcy i wyznacza sposób normowania poszczególnych dziedzin życia publicznego. Wprawdzie Trybunał Konstytucyjny dopuścił możliwość powołania się w skardze konstytucyjnej na jej naruszenie, ale tylko gdy zostanie wskazane konkretne podmiotowe prawo, wolność lub obowiązek o charakterze konstytucyjnym, w zakresie których zasada ta doznała naruszenia, oraz gdy zostanie określony sposób tego naruszenia (zob. postanowienia TK z: 25 listopada 2008 r., Ts 104/07, OTK ZU nr 1/B/2009, poz. 35 oraz 24 października 2001 r., SK 10/01, OTK ZU nr 7/2001, poz. 225).

Skarżący zarzucił niezgodność 57 ust. 2 u.p.g.s.p. z powołanymi samodzielnie, a zatem niedopuszczalnymi wzorcami z art. 2, art. 31 ust. 3 oraz art. 32 ust. 1 Konstytucji. Trybunał nie może zatem rozpoznać merytorycznie tych zarzutów.

5.4. Skarżący twierdzi, że art. 61 ust. 2 w zw. z art. 61 ust. 6 zdanie pierwsze u.p.g.s.p. narusza art. 42 ust. 2 w zw. z art. 31 ust. 3 oraz art. 32 ust. 1 Konstytucji.

Zgodnie z art. 61 ust. 2 u.p.g.s.p. obwiniony ma prawo korzystania z pomocy wybranego przez siebie obrońcy, z zastrzeżeniem przepisów o ochronie tajemnic ustawowo chronionych. Natomiast art. 61 ust. 6 zdanie pierwsze u.p.g.s.p. stanowi, że rozprawa jest jawna dla radców.

W opinii skarżącego zakwestionowane przepisy naruszają zasadę równości przez to, że ograniczają możliwość wyboru obrońcy do grona radców Prokuratury, a tymczasem inne pragmatyki służbowe pozwalają korzystać z obrony adwokata lub radcy prawnego.

Trybunał uznał za stosowne w tym miejscu jedynie odesłać do rozważań zawartych powyżej w pkt 5.3 uzasadnienia niniejszego postanowienia. W związku z powyższym, art. 32 ust. 1 Konstytucji nie może stanowić samodzielnego wzorca kontroli analizowanej skargi konstytucyjnej.

Skarżący nie uprawdopodobnił naruszenia prawa do obrony przez zakwestionowane przepisy.

Skarżący nie wykazał, że podjął próbę ustanowienia obrońcy będącego adwokatem lub radcą prawnym. Tymczasem w doktrynie wskazuje się, że „radca objęty wnioskiem o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego, zwany obwinionym, ma w ramach swego prawa do obrony uprawnienie do wyznaczenia obrońcy. Obrońcą może być radca Prokuraturii Generalnej – wynika to z art. 61 ust. 3, który upoważnia przewodniczącego składu orzekającego do wyznaczenia obrońcy spośród radców Prokuraturii Generalnej. Wydaje się, że obrońcą może być także adwokat uprawniony do obrony według przepisów ustawy z 26 maja 1982 r. – Prawo o advokaturze (tekst jedn. Dz.U. z 2009 r. Nr 146, poz. 1188, ze zm.). Obwiniony nie może mieć równocześnie więcej niż trzech obrońców. Kilku obwinionych, jeżeli ich interesy nie pozostają w sprzeczności, może mieć tego samego obrońcę” (A. Janota, komentarz do art. 61 u.p.g.s.p., teza 3 [w:] *Ustawa o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa. Komentarz*, red. M. Dziurda, Warszawa 2010).

Naruszenie praw lub wolności jednostki musi mieć charakter aktualny i konkretny, a nie generalny i abstrakcyjny. W przeciwnym razie skarga konstytucyjna miałaby charakter *actio popularis*, co byłoby sprzeczne z treścią art. 79 Konstytucji. Skarga konstytucyjna, zgodnie z art. 79 ust. 1 Konstytucji, jest dopuszczalna, jeśli skarżący uprawdopodobnił naruszenie swych konstytucyjnych wolności lub praw. Źródłem naruszenia tych praw powinny być zaskarżone przepisy, a samo naruszenie powinno wynikać z wydanego na ich podstawie orzeczenia sądu lub innego organu władzy publicznej. W ten sposób uwidacznia się indywidualny charakter skargi konstytucyjnej, która nie jest *actio popularis*, zatem nie można w niej stawiać zarzutu niekonstytucyjności aktu normatywnego w oderwaniu od wskazanego wyżej naruszenia praw skarżącego (zob. postanowienia z 12 kwietnia 2007 r., Ts 122/05, OTK ZU nr 2/B/2007, poz. 79 oraz 3 lipca 2007 r., SK 4/07, OTK ZU nr 7/A/2007, poz. 83).

Skarżący nie wykazał, że doszło do naruszenia jego prawa do obrony w postępowaniu dyscyplinarnym, zarzucana niezgodność z art. 42 ust. 2 Konstytucji nie ma więc charakteru aktualnego i konkretnego, a zatem zarzut sprzeczności art. 61 ust. 2 w zw. z art. 61 ust. 6 zdanie pierwsze u.p.g.s.p. z art. 42 ust. 2 Konstytucji jest oczywiście bezzasadny.

W związku z powyższym również art. 31 ust. 3 Konstytucji nie może stanowić samodzielnego wzorca kontroli w rozpatrywanej sprawie. Trybunał przedstawił szersze rozważania dotyczące zasady proporcjonalności w pkt 5.3 uzasadnienia niniejszego postanowienia.

5.5. W analizowanej skardze konstytucyjnej zarzucono, że art. 61 ust. 6 u.p.g.s.p. jest sprzeczny z art. 2, art. 32 oraz art. 45 ust. 1 Konstytucji, a także z art. 42 ust. 2 w zw. z art. 31 ust. 3 oraz art. 32 ust. 1 Konstytucji.

Zakwestionowany przepis stanowi: „rozprawa jest jawna dla radców. W uzasadnionych przypadkach skład orzekający może wyłączyć jawność rozprawy; jednakże ogłoszenie orzeczenia jest jawne”.

Ani art. 2 Konstytucji (wyrażający zasadę demokratycznego państwa prawnego), ani art. 32 ust. 1 Konstytucji nie mogą stanowić samodzielnych wzorców kontroli w postępowaniu zainicjowanym wniesieniem skargi konstytucyjnej – w tym zakresie pełną aktualność zachowują rozważania Trybunału zawarte w pkt 5.3 i 5.4 uzasadnienia niniejszego postanowienia. Nie budzi najmniejszej wątpliwości, że wskazane stanowisko Trybunału

dotyczące art. 32 ust. 1 Konstytucji należy odnieść również do wynikającej z art. 32 ust. 2 Konstytucji zasady niedyskryminacji. W świetle stanowiska wyrażonego w postanowieniu pełnego składu TK z 24 października 2001 r. o sygn. SK 10/01, które zgodnie z dyspozycją art. 25 ust. 1 pkt 1 lit. e *in fine* ustawy o TK wiąże wszystkie składy orzekające Trybunału – art. 32 ust. 2 Konstytucji w sprawach inicjowanych skargą konstytucyjną „winien być (...) odnoszony do konkretnych przepisów Konstytucji, nawet jeżeli konstytucyjna regulacja danego prawa jest niepełna i wymaga konkretyzacji ustawowej” (OTK ZU nr 7/2001, poz. 225).

Trybunał podtrzymuje wyrażony już na gruncie rozpatrywanej skargi konstytucyjnej pogląd (por. pkt 5.4 uzasadnienia niniejszego postanowienia), że skarżący nie wykazał, aby ograniczenie jawności rozprawy do radców prawnych naruszało jego prawo do obrony.

Skarżący nie wykazał również, w jaki sposób art. 61 ust. 6 u.p.g.s.p. narusza jego prawo do sądu oraz nie udowodnił, aby to naruszenie było aktualne i konkretne. Co więcej, jak wynika z akt postępowania dyscyplinarnego, skarżący sam częściowo zrezygnował z wykonywania tego prawa, ponieważ w sposób nieusprawiedliwiony był nieobecny na trzech rozprawach przed komisją dyscyplinarną I instancji w kwietniu 2013 r. oraz w czerwcu 2013 r. (s. 25-27 uzasadnienia wyroku Sądu Apelacyjnego z czerwca 2014 r.).

Niewykazanie przez skarżącego, że doszło do naruszenia jego prawa do obrony i prawa do sądu w postępowaniu dyscyplinarnym powoduje, iż zarzucana niezgodność art. 61 ust. 6 u.p.g.s.p. z art. 42 ust. 2 oraz art. 45 ust. 1 Konstytucji nie ma charakteru aktualnego i konkretnego, a w konsekwencji zarzuty sprzeczności z art. 42 ust. 2 i art. 45 ust. 1 Konstytucji są oczywiście bezzasadne.

5.6. Skarżący zakwestionował zgodność z Konstytucją art. 64 ust. 2 u.p.g.s.p., który stanowi: „od orzeczeń komisji dyscyplinarnej II instancji stronom służy odwołanie do właściwego ze względu na miejsce zamieszkania obwinionego sądu apelacyjnego – sądu pracy i ubezpieczeń społecznych. Do rozpoznania odwołania stosuje się przepisy Kodeksu postępowania cywilnego o apelacji. Od orzeczenia sądu apelacyjnego kasacja nie przysługuje”.

5.6.1. Skarżący zarzucił, że art. 64 ust. 2 u.p.g.s.p. w zakresie, w jakim wskazuje, iż do rozpoznania odwołań od orzeczeń komisji dyscyplinarnej II instancji stosuje się przepisy k.p.c. o apelacji, jest niezgodny z art. 32 ust. 1, art. 42 ust. 2 oraz art. 45 ust. 1 Konstytucji. Ponadto, zdaniem skarżącego, art. 64 ust. 2 u.p.g.s.p. rozumiany w ten sposób, że sądowe postępowanie dyscyplinarne radców Prokuratury jest jednoinstancyjne, narusza art. 176 ust. 1 Konstytucji.

Zasada równości powołana samodzielnie, w oderwaniu od innych przepisów Konstytucji statuujących prawa lub wolności jednostki, nie może stanowić wzorca kontroli w postępowaniu inicjowanym skargą konstytucyjną (por. szerzej pkt 5.3 uzasadnienia niniejszego postanowienia).

Skarżący podnosi, że „tąpnięcie proceduralne”, polegające na stosowaniu przepisów k.p.c. w postępowaniu przed sądem powszechnym, podczas gdy postępowanie przed komisjami dyscyplinarnymi toczy się na podstawie regulacji k.p.k., „wydatnie utrudnia możliwość obrony obwinionego”. Niezgodność z art. 42 ust. 2 Konstytucji wynika, jak twierdzi skarżący, z tego, że art. 64 ust. 2 u.p.g.s.p. „może wymuszać konieczność korzystania z pomocy dwóch obrońców – specjalistów od różnych procedur (...), [a ponadto] wprowadza – bez racjonalnego uzasadnienia i żadnych korzyści – niepotrzebne utrudnienia”. Tak sformułowany zarzut jest oczywiście bezzasadny.

Po pierwsze, treść uzasadnienia zarzutu wskazuje na jego potencjalny i abstrakcyjny charakter, tymczasem naruszenie praw konstytucyjnych musi być aktualne i konkretne (por. szerzej pkt 5.4 uzasadnienia niniejszego postanowienia). Po drugie, skarżący odnosi się do

racjonalności i celowości zakwestionowanej regulacji, a takie argumenty w żaden sposób nie świadczą o naruszeniu prawa do obrony.

W opinii skarżącego sprzeczność art. 64 ust. 2 u.p.g.s.p. z art. 45 ust. 1 Konstytucji wynika z tego, że sądem właściwym do rozpoznania odwołania od orzeczenia komisji dyscyplinarnej II instancji powinien być sąd karny, a stosowaną procedurą – procedura karna. Skarżący twierdzi, że art. 64 ust. 2 zdanie drugie u.p.g.s.p. w zakresie, w jakim wskazuje, iż właściwy do rozpoznania odwołań od orzeczeń komisji dyscyplinarnej II instancji jest sąd pracy i ubezpieczeń społecznych, narusza art. 45 ust. 1 Konstytucji.

Odnosząc się do tak sformułowanych w skardze zarzutów, Trybunał Konstytucyjny zwraca uwagę, że w swoim orzecznictwie wielokrotnie zajmował się relacją pomiędzy art. 45 ust. 1 Konstytucji a przepisami normującymi postępowanie dyscyplinarne, a także możliwościami powoływania się w ramach tego postępowania na naruszenie prawa do sądu. W orzecznictwie Trybunału przyjmuje się, że postępowanie dyscyplinarne cechuje represyjny charakter, przez co jest zbliżone do postępowania karnego. Jest ono także podobne do postępowania administracyjnego (zob. wyroki TK z: 16 listopada 1999 r., SK 11/99, OTK ZU nr 7/1999, poz. 158; 8 grudnia 1998 r., K 41/97, OTK ZU nr 7/1998, poz. 117; zob. także orzeczenie z 26 kwietnia 1995 r., K 11/94, OTK w 1995, cz. I). Trybunał przesądził również, że sprawy z zakresu postępowania dyscyplinarnego nie należą do kategorii tzw. spraw sądowych, które od początku winny być przekazane do właściwości sądów (zob. wyrok z 8 grudnia 1998 r., K 41/97, OTK ZU nr 9/1998, poz. 117). Trybunał przyjmuje, że nie wszystkie gwarancje wynikające z art. 45 Konstytucji znajdują zastosowanie w sprawach z postępowania dyscyplinarnego. W szczególności może ono toczyć się przed organami niebędącymi sądami (por. wyrok Trybunału z 27 lutego 2001 r., K 22/00, OTK ZU nr 3/2001, poz. 48). Innymi słowy, prawo do sądu, o którym mowa w art. 45 Konstytucji, rozumieć należy wąsko – jako prawo do rozpoznania sprawy przez organ funkcjonujący w ramach władzy sądowniczej i sprawujący wymiar sprawiedliwości. Realizacja tego prawa jest warunkowana co najmniej możliwością sprawowania kontroli przez organ sądowy nad orzecznictwem organów quasi-sądowych, za jakie można uznać organy odpowiedzialności zawodowej i sądy korporacyjne (zob. wyrok z 8 grudnia 1998 r., K 41/97, OTK ZU nr 7/1998, poz. 117; postanowienie z 5 lutego 2007 r., Ts 21/06, OTK ZU nr 2/B/2008, poz. 52). W tym stanie rzeczy należy przyjąć, że konstytucyjność postępowania w sprawie skarżącego należy oceniać z punktu widzenia jego rzetelności, a więc z uwzględnieniem gwarancji, jakie obowiązują w państwie prawa.

Trybunał Konstytucyjny stwierdza, że skarżący nie wykazał, iż zakwestionowany przepis art. 64 ust. 2 u.p.g.s.p. pozbawia go prawa do sądu.

Po pierwsze, sędziowie orzekający w sądach powszechnych, niezależnie od tego, czy są to sądy cywilne czy karne, „są niezawisli, co oznacza, iż posiadają swobodę podejmowania decyzji procesowych w zakresie wyznaczonym przez ustawy i Konstytucję. Żadna osoba trzecia nie może wywierać wpływu na podejmowane przez nich rozstrzygnięcia” (postanowienie TK z 7 października 2005 r., Ts 58/05, OTK ZU nr 1/B/2006, poz. 32). Nie istnieje konstytucyjne prawo do rozpatrzenia sprawy przez konkretny sąd (cywilny, a nie karny), podobnie jak nie ma „lepszycy” (wieloosobowych) i „gorszyzy” (jednoosobowych) składów sądu (zob. postanowienia TK z 13 marca 2012 r., Ts 209/11 i 26 września 2012 r., Ts 209/11; OTK ZU nr 5/B/2012, poz. 454 i 455). Każdy sędzia jest niezawisły, a jego kompetencje i przymioty osobiste konieczne do sprawowania funkcji orzeczniczych zostały potwierdzone nominacją sędziowską.

Po drugie, Trybunał wskazuje, że argumentacja skarżącego opiera się na postulatach *de lege ferenda*. Skarżący chciałby, żeby zakwestionowany przepis – inaczej niż obecnie – stanowił, że odwołania od orzeczeń dyscyplinarnych rozpoznaje sąd karny, stosując procedurę karną. Przedstawione w skardze konstytucyjnej argumenty są zatem postulatami

adresowanymi do ustawodawcy i pozostają poza zakresem kognicji Trybunału Konstytucyjnego (zob. wyrok z 6 maja 1998 r., K 37/97, OTK ZU nr 3/1998, poz. 33; postanowienie z 8 września 2004 r., SK 55/03, OTK ZU nr 8/A/2004, poz. 86; wyroki z: 22 marca 2005 r., K 22/04, OTK ZU nr 3/A/2005, poz. 27 oraz 13 grudnia 2005 r., SK 53/04, OTK ZU nr 11/A/2005, poz. 134).

W opinii skarżącego art. 64 ust. 2 u.p.g.s.p., rozumiany w ten sposób, że sądowe postępowanie dyscyplinarne radców Prokuraturii jest jednoinstancyjne, narusza zasadę dwuinstancyjności.

Trybunał podkreśla, że art. 176 ust. 1 Konstytucji jest nieadekwatnym wzorcem kontroli zakwestionowanego przepisu, ponieważ wyraża zasadę dwuinstancyjności postępowania sądowego w sprawach, które „od początku” są powierzone rozpoznaniu przez sądy, a tymczasem art. 64 ust. 2 u.p.g.s.p. przewiduje odwołanie od orzeczenia komisji dyscyplinarnej II instancji do sądu apelacyjnego – sądu pracy i ubezpieczeń społecznych.

5.6.2. Trybunał stwierdza, że zakwestionowany art. 64 ust. 2 zdanie drugie u.p.g.s.p. w zw. z przepisami k.p.c. – art. 9 § 1 w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. oraz art. 394 § 1 pkt 1 zw. z art. 391 § 1 k.p.c. – nie mógł stanowić odrębnego przedmiotu kontroli w zakresie dotyczącym dostępu do akt ani zażaleń na postanowienia w przedmiocie przekazania sprawy sądowi właściwemu miejscowo. Wskazane regulacje k.p.c. nie były podstawą ostatecznego orzeczenia w sprawie skarżącego (por. szerzej pkt 3 uzasadnienia niniejszego postanowienia), a sam art. 64 ust. 2 zdanie drugie u.p.g.s.p. jest jedynie przepisem odsyłającym do uregulowań k.p.c. o apelacji, zatem nie stanowi źródła kwestionowanych norm.

5.7. Skarżący zarzucił, że art. 66 zdanie pierwsze u.p.g.s.p. w zw. z art. 177 § 1 k.p.k. w zakresie, w jakim dopuszcza przesłuchanie w pozasądowym postępowaniu dyscyplinarnym w charakterze świadka Prezesa Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa, jest niezgodny z art. 45 ust. 1 Konstytucji.

Zgodnie z art. 66 zdanie pierwsze u.p.g.s.p. w brzmieniu obowiązującym do 1 lipca 2015 r. w postępowaniu przed komisjami dyscyplinarnymi I i II instancji w sprawach nieuregulowanych w niniejszym rozdziale stosuje się odpowiednio przepisy k.p.k. dotyczące postępowania uproszczonego. Natomiast w myśl art. 177 § 1 k.p.k. każda osoba wezwana w charakterze świadka ma obowiązek stawić się i złożyć zeznania.

Jak twierdzi skarżący „postępowanie represyjne, w którym jeden podmiot [Prezes Prokuraturii] stawia zarzuty, wyznacza »sędziów« mających te zarzuty weryfikować, decyduje o wynagrodzeniu, jakie za weryfikację tych zarzutów otrzymają, wyznacza rzecznika dyscyplinarnego i decyduje o jego wynagrodzeniu, zeznaje jako świadek, a cały czas – przed, w trakcie i po zakończeniu postępowania [dyscyplinarnego] jest przełożonym wszystkich tych osób, decyduje o ich wynagrodzeniu [za pracę], dokonuje ich oceny okresowej [jako pracowników] – nie daje podstaw do postrzegania go [postępowania dyscyplinarnego] jako sprawiedliwe”.

Zarzut naruszenia prawa do sądu przez zakwestionowane przepisy jest oczywiście bezzasadny z następujących powodów.

Po pierwsze, podważa istotę postępowania dyscyplinarnego jako pozasądowego postępowania prowadzonego przez odpowiednie organy bądź to samorządu zawodowego (jak w przypadku lekarzy, adwokatów czy radców prawnych), bądź to znajdujące się w strukturze organizacyjnej jednostki zatrudniającej obwinionego (jak w przypadku radców Prokuraturii czy członków korpusu służby cywilnej).

Po drugie, przepisy zapewniają kontrolę sądową orzeczenia dyscyplinarnego wydanego w II instancji, którą to kontrolę sprawuje – w zależności od regulacji – sąd powszechny lub Sąd Najwyższy.

Ponadto sam skarżący stwierdza, że kwestionuje „jednolitą i utrwaloną praktykę postępowań wyjaśniających i dyscyplinarnych radców Prokuraturii”, co oznacza, że zarzut dotyczy stosowania prawa. Tymczasem stosowanie prawa, choćby nawet błędne, nie podlega ocenie w postępowaniu przed Trybunałem Konstytucyjnym, który jest „sądem prawa”, a nie „sądem faktów”.

5.8. W opinii skarżącego art. 4 pkt 2 ustawy antykorupcyjnej, zakazujący m.in. radcom Prokuraturii zatrudnienia lub wykonywania innych zajęć w spółkach prawa handlowego, które mogłyby wywołać podejrzenie o ich stronnictwo lub interesowność, jest sprzeczny z art. 2, art. 30 oraz art. 65 ust. 1 w zw. z art. 31 Konstytucji.

Mimo że skarga konstytucyjna nie zawiera szerszego uzasadnienia tego zarzutu, wzywanie do uzupełnienia braków formalnych w tym zakresie byłoby niecelowe, ponieważ art. 2 Konstytucji nie może stanowić samodzielnego wzorca kontroli rozpatrywanej skargi konstytucyjnej (w tym zakresie pełną aktualność zachowują rozważania Trybunału zawarte w pkt 5.1 uzasadnienia niniejszego postanowienia).

Zarzut naruszenia art. 30 Konstytucji przez art. 4 pkt 2 ustawy antykorupcyjnej jest nieadekwatny, ponieważ zakwestionowany przepis nie dotyczy w żaden sposób godności człowieka, ale ogranicza swobodę wykonywania zajęć zarobkowych przez radców Prokuraturii poza ich stosunkiem służbowym.

W myśl art. 65 ust. 1 Konstytucji, każdemu zapewnia się wolność wyboru i wykonywania zawodu oraz wyboru miejsca pracy; wyjątki określa ustawa. Zasada proporcjonalności jest natomiast wyrażona w art. 31 ust. 3 Konstytucji. Z kolei art. 31 ust. 1 i 2 Konstytucji dotyczą ochrony prawnej wolności człowieka (art. 31 ust. 1 Konstytucji) oraz obowiązku szanowania wolności i prawa innych, a także zakazu zmuszania kogokolwiek do czynienia tego, czego prawo mu nie nakazuje (art. 31 ust. 2 Konstytucji).

Przepisy art. 31 ust. 1 i 2 Konstytucji dotyczące wolności jako swobody decydowania o własnym postępowaniu są nieadekwatnymi wzorcami kontroli art. 4 pkt 2 ustawy antykorupcyjnej, ze względu na to, że konstytucyjną podstawą zakwestionowanego przepisu jest art. 65 ust. 1 ustawy zasadniczej, który przewiduje możliwość ustawowego ograniczenia wolności wyboru i wykonywania zawodu.

Zarzut naruszenia art. 65 ust. 1 w zw. z art. 31 ust. 3 Konstytucji przez art. 4 pkt 2 ustawy antykorupcyjnej jest zaś oczywiście bezzasadny. Jak już Trybunał szerzej wskazał w pkt 5.1 uzasadnienia niniejszego postanowienia, skarżący w sposób rażący naruszył zasady obowiązujące radców Prokuraturii, łamiąc nie tylko regulacje u.p.g.s.p., ale także ustawę antykorupcyjną.

Z wyżej przedstawionych powodów, na podstawie art. 49 w zw. z art. 36 ust. 3 ustawy o TK, Trybunał Konstytucyjny odmówił nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.